

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

**Матеріали Всеукраїнської
науково-методичної конференції
(10 - 12 квітня 2019 року, м. Одеса)**

У збірнику опубліковано матеріали Всеукраїнської науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти», яка проходила 10 - 12 квітня 2019 року на базі Одеської національної академії харчових технологій.

Для педагогічних та науково-педагогічних працівників, докторантів, аспірантів, усіх, хто цікавиться питаннями забезпечення якості вищої освіти.

Рекомендовано до друку Оргкомітетом Всеукраїнської науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти»

Редакційна колегія:

Сгоров Б.В.	- ректор Одеської національної академії харчових технологій, д. т. н., професор (голова редакційної колегії)
Тришин Ф.А.	- проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи, к. т. н., доцент (заступник голови редакційної колегії)
Мардар М.Р.	- проректор з науково-педагогічної роботи та міжнародних зв'язків, д. т. н., професор
Кананихіна О.М.	- проректор з науково-педагогічної та виховної роботи, соціальних питань, оздоровлення і спорту, к. т. н., доцент
Мураховський В.Г.	- директор Навчально-методичного центру забезпечення якості вищої освіти, к. ф.-м. н., доцент
Волков В.Е.	- д. т. н., професор кафедри Вищої та прикладної математики
Корнієнко Ю.К.	- директор центру дистанційної освіти, к. ф.-м. н., доцент
Радіонова О.В.	- к. т. н., доцент кафедри Технології вина та енології
Купріна Н.М.	- декан факультету економіки, бізнесу і контролю, к. е. н., доцент
Хобін В.А.	- директор Навчально-наукового центру інформаційних технологій, д. т. н., професор
Сярова А.С.	методист Навчально-методичного центру забезпечення якості вищої освіти

Оргкомітет Всеукраїнської науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти» може не поділяти думку учасників. Відповідальність за зміст і достовірність поданого матеріалу несуть учасники.

особливо для студентів заочної форми навчання та студентів старших курсів денної форми навчання, які вже працюють за спеціальністю; повний перелік методичних матеріалів для вивчення дисциплін та виконання індивідуального навчального плану студента вже на початку навчального року тощо.

Однією з проблем організації роботи будь-якої випускаючої кафедри для підготовки висококваліфікованих фахівців економічного профілю, особливо спеціальностей 051 «Економіка» та 071 «Облік і оподаткування», є постійні зміни в законодавчих та нормативних документах, що передбачає своєчасні зміни в методичному забезпеченні дисциплін для проведення на високому рівні лекційних, практичних і лабораторних занять, а також керівництво виконанням курсових, лабораторних та кваліфікаційних робіт бакалаврів і магістрів для студентів денної та заочної форм навчання та потребує додаткових фінансових витрат на їх оновлення. Наявність такого дієвого інструменту, як дистанційне навчання вирішує й дану проблему: внесення швидких зміни в методичного забезпечення на наявність його в електронному вигляді. Це є актуальним як для якісної підготовки майбутніх фахівців так й для ефективної роботи викладачів. Ще одною проблемою на початку створення дистанційного навчання в ОНАХТ було питання захисту авторського права наведених розробок та вільного доступу до них. В ОНАХТ при організації дистанційного сформований доступ до методичних матеріалів за допомогою паролів, які отримують як студенти, так й викладачі, але найбільш цінні розробки методичних матеріалів, на нашу думку, потребують захисту авторського права надрукованих матеріалів.

Таким чином, дистанційне навчання є одним з дієвих інструментів забезпечення якості підготовки здобувачів вищої освіти та потребує подальшого вдосконалення.

ОСНОВНІ РІВНІ УПРАВЛІННЯ САМОСТІЙНОЮ РОБОТОЮ СТУДЕНТІВ

О.Б. Каламан

Процес управління повинен забезпечувати реалізацію навчальної, виховної, розвиваючої функцій самостійної роботи студентів в аудиторії і поза нею. Більшість дослідників вважає, що управління притаманне тільки складним динамічним системам біологічного і соціального типу. Їх функціонування під впливом зовнішніх умов може змінюватися, порушуватися, якщо не забезпечується своєчасне коректування або перебудова системи. Тому необхідним є управління, яке протидіє дезорганізації системи, підтримує необхідний порядок. У найзагальнішому вигляді управління може бути визначено як впорядкування системи, тобто приведення у відповідність з об'єктивною закономірністю, що діє в даному середовищі. Необхідність управління впливає з структури педагогічної системи. Компонентами

педагогічної системи є цілі, суб'єкти, що реалізують ці цілі, діяльність, відносини, що виникають між її учасниками і управління, що їх об'єднує і забезпечує єдність системи. Втрата будь-якого компонента веде до руйнування системи в цілому.

Структура управління самостійною роботою студентів закладів вищої освіти має рівневий характер. З урахуванням лінійно-функціонального характеру освітнього менеджменту можна наступним чином представити ієрархію рівнів управління самостійною роботою студентів: інституційний рівень (ректорат), макрорівень (факультет), мезорівень (кафедра), мікрорівень (викладач), операціоналізований рівень (студент) [1]. Логічним є виділення ще одного управлінського рівня - мегарівень (Міністерство освіти і науки України).

На мегарівні визначаються концептуальні і нормативні підходи до організації самостійної роботи студентів. Тут має зазначатися, що рішення таких задач, як підготовка кваліфікованого працівника відповідного рівня і профілю, конкурентоздатного на ринку праці, компетентного, відповідального, що вільно володіє своєю професією і орієнтованого в суміжних областях діяльності, здатного до ефективної роботи за фахом на рівні світових стандартів, готового до постійного професійного зростання, соціальної і професійної мобільності; задоволення потреб особистості в отриманні відповідної освіти, неможливо без підвищення ролі самостійної роботи студентів щодо вивчення навчального матеріалу, посилення відповідальності викладачів за розвиток навичок самостійної роботи, за стимулювання професійного зростання студентів, виховання їхньої творчої активності та ініціативи. Також має рекомендуватися збільшити частку самостійної роботи студента над досліджуваним матеріалом, включення до навчальних програм тем, що виносяться для самостійного вивчення, в тому числі і за допомогою комп'ютерних методичних засобів, вдосконалення системи поточного контролю роботи студентів і широке впровадження комп'ютеризованого тестування; вдосконалення методики проведення практик і науково-дослідної роботи студентів, оскільки саме ці види навчальної роботи студентів в першу чергу готують їх до самостійного виконання професійних завдань; модернізацію системи курсового і дипломного проектування, яка повинна підвищувати роль студента в підборі матеріалу, пошуку шляхів вирішення завдань і не повинна призводити до значного збільшення їхньої кількості.

На інституціональному рівні (Вчена Рада, ректорат ЗВО) виконуються наступні завдання: зміна навчальних планів, прийняття документів, які враховують нові підходи до навчання, і документів, що регулюють самостійну роботу студентів виходячи з системного підходу до неї; створення матеріальної основи проведення самостійної роботи студентів: читальних залів, аудиторій, кабінетів, комп'ютерних класів; фінансова підтримка у створенні навчально-методичних комплексів вивчення дисципліни, роботи викладачів у цьому напрямі; виділення часу викладачам для контролю самостійної роботи

студентів; створення координаційного органу, регулювання, контролю самостійної роботи студентів з числа адміністрації, викладачів, провідних методистів; періодичне заслуховування звітів по реалізації планів самостійної роботи студентів.

На макрорівні (деканат, рада факультету) здійснюється загальна координація самостійної роботи студентів на факультеті, тобто її організація, проведення і контроль за кожною спеціальністю: внесення в робочі навчальні програми; управління роботою кураторів курсів і груп; регулювання термінів залікових контрольних заходів самостійної роботи студентів через складання графіків вивчення дисциплін (спільно з кафедрами); заслуховування звітів кафедр, викладачів по реалізації самостійної роботи студентів.

На мезорівні (кафедра) передбачається участь в створенні графіків вивчення навчальних дисциплін; створення календарних планів вивчення дисциплін із зазначенням завдань по самостійній роботі студентів, термінів і видів контролю за її результатами; виділення кураторів студентських курсів і груп; контроль роботи викладачів щодо впровадження системи самостійної роботи студентів; підготовка навчально-методичних комплексів щодо забезпечення самостійної роботи студентів; складання графіків консультацій викладачів.

На мікрорівні суб'єктом управління самостійною роботою студентів є викладач. Викладач - головна фігура в організації СРС, саме він безпосередньо здійснює керівництво самостійною роботою студентів по своїй дисципліні як індивідуально, так і в групі [1].

Під час навчальних занять: лекційних, семінарських, лабораторних, практичних викладач може вводити контрольні заняття з самостійної роботи студентів, формулювати вимоги до проміжного контролю або здійснювати контроль залишкових знань. Навчальний процес перебудовується з урахуванням введення самостійної роботи студентів, наприклад лекційні курси можуть стати системою настановних і оглядових лекцій.

Трущенко О.Н. у такий спосіб визначає основні завдання викладача в управлінні самостійною роботою студентів: надавати допомогу студентам в її організації; здійснювати диференційований підхід до її організації; стимулювати інтерес студентів до поглибленого вивчення дисципліни; визначати обсяг завдань для самостійної роботи студентів відповідно до програми; створити методичне забезпечення своєї дисципліни: навчально-методичний комплекс, графік вивчення дисципліни, контрольні завдання (тести) і т. п. для проведення і перевірки самостійної роботи студентів, використовуючи для цього можливості інформаційних технологій; створити умови для роботи студентів за індивідуальним графіком; проміжної звітності по блокам курсу для дострокової здачі іспитів і заліків; здійснювати контроль за самостійною роботою студентів своєї дисципліни [2].

Операціоналізований рівень в управлінні самостійною роботою студентів належить студентові. Це реалізація продуктивної активності студента

в процесі самоуправління навчальним і науковим пізнанням і побудовою діяльності за допомогою завдань і метою отримання нових знань або поглиблення і впорядкування отриманих раніше знань. Система дій студента в процесі реалізації управління самостійною роботою студентів може бути представлена наступним чином: отримання завдання; самоуправління виконанням отриманого завдання, тобто самопланування своїх дій: вибір мети, визначення програми дій, методів навчання, самоорганізація діяльності для виконання поставлених завдань, використання своїх можливостей; самомотивація; осмислення внутрішніх мотивів для досягнення мети; самоконтроль і корекція своїх дій; передача звіту про виконання завдання викладачеві і отримання інформації про оцінку самостійної навчальної діяльності, прийняття рішення щодо подальших дій.

Координація та узгодженість дій на кожному рівні забезпечить якість самостійної роботи студентів, додасть їй індивідуалізований, систематичний, безперервний і складний характер, що відповідає певному етапу освоєння однієї з основних освітніх програм, забезпечить ефективність професійної підготовки, планомірний перехід від навчальної діяльності студента до професійної діяльності майбутнього фахівця.

Література

1. Тернавська Л.М. Диференційований підхід до організації самостійної роботи студентів економічного вузу (на прикладі англійської мови): дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук. Запоріжжя, 2001. 168 с.
2. Трущенко Е.Н. Організація самостійної роботи студентів вузу на основі компетентнісного підходу до професійної підготовки фахівців: дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук. 2009. 168 с.

ОРГАНІЗАЦІЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ З ВИБІРКОВИХ ДИСЦИПЛІН

І.О. Відоменко, Л.Л. Гордієнко

За останні двадцять років, завдяки процесам глобалізації та розвитку інформаційних технологій, освітній процес збагатився величезною кількістю форм та методів навчання, серед яких одне з найвагоміших місць займає дистанційне навчання. Значна інтенсифікація життя українців та прискорення темпів НТП, що зумовлює потребу в безперервному отриманні освіти, призвели до помітного зростання попиту, та, як наслідок, до зростання обсягів підготовки фахівців в рамках дистанційної освіти. Крім того, автономія закладів вищої освіти, з метою задоволення потреб споживачів освітніх послуг та зменшення власних витрат на надання цих послуг, вимагає від них ефективного використання наукового та педагогічного потенціалу за рахунок інтеграції

Про BigBlueButton та організацію вебінарів під час Дистанційного модуля Ю.С. Федченко, Г.І. Палвашова	272
Системний підхід до розробки інтерфейсу електронних засобів навчання Ю.Г. Лобода	273
Діагностика сформованості умінь перекладу фахових текстів в студентів вищих технічних закладів із застосуванням комп'ютерних технологій Н.О. Макоєд	275
Поглиблення практики використання оптимізаційних методів в процесі підготовки магістрів спеціальності «Комп'ютерні науки» С.В. Котлик, Ю.К. Корнієнко, О.П. Соколова	277
Методика використання технологій дистанційного навчання в підготовці майбутніх фахівців Г.Б. Пчелянська, Т.Д. Маркова	279
INTERNET речей у дистанційному навчанні: переваги та недоліки Т.Д. Маркова, К.О. Васьковська	282
Самостійна робота студентів як спосіб формування професійних компетенцій О.О. Євтушевська	283
Зміст та особливості дистанційного навчання О.В. Тарасова	285
Використання мультимедійної техніки при читанні лекцій студентам спеціальності 071 «Облік і оподаткування» К.В. Стасюкова, Л.М. Головаченко	287
Види самостійної роботи при вивченні дисципліни «Аналіз господарської діяльності» О.П. Антонюк	288
Дистанційне навчання як інструмент підвищення якості підготовки здобувачів вищої освіти Н.М. Купріна, Т.М. Ступницька	289
Основні рівні управління самостійною роботою студентів О.Б. Каламан	290
Організація дистанційного навчання з вибіркового дисциплін І.О. Відоменко, Л.Л. Гордієнко	293
Управління самостійною роботою студента в освітньому DIGITAL-середовищі І.А. Устенко, С.Л. Масанський, М.Р. Мардар	295
Забезпечення ефективності самостійної роботи студентів О.В. Євтушок, Л.А. Бахчиванжи, Р.Р. Значек	298
Взаємозв'язок дисциплін, що викладаються в галузі відновлюваної енергетики та отриманням практичного досвіду і навичок студентами факультету О.В. Дорошенко	301
Іноваційний розвиток дистанційного навчання студентів у ЗВО О.В. Євтушок, Л.А. Бахчиванжи, Р.Р. Значек	302